

Zobowiązanie do zwrotu dotacji udzielonej z budżetu jednostki samorządu terytorialnego pobranej nienależnie lub w nadmiernej wysokości powstaje z mocy prawa w dniu zaistnienia okoliczności w postaci pobrania (wypłacenia) tych środków.

Powstania tego zobowiązania nie kreuje decyzja administracyjna, obowiązek zwrotu powstaje niezależnie od tego, czy w sprawie została wydana czy też nie decyzja nakazująca zwrot. Ten obowiązek powstaje w czasie (w chwili) dopuszczenia się nieprawidłowości w postaci pobrania (wypłacenia) środków a decyzja zwrotowa potwierdza jedynie istnienie zobowiązania powstałego z mocy prawa (Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 20 maja 2026 r. I SA/OI 131/26).

Jak zauważył ponadto Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 11 marca 2026 r., sygn. akt I GSK 843/23, z treści art. 252 ust. 1 pkt 2 i art. 252 ust. 3 u.f.p. wynika wyraźnie obowiązek a nie możliwość zwrotu budżetowi jednostki samorządu terytorialnego dotacji w wymienionych wypadkach (stanowiąc wystarczającą podstawę prawną przyjętego rozstrzygnięcia). Rozwiązania przyjęte w tym zakresie w systemie finansów publicznych mają na celu ochronę wydatków budżetowych. Stanowią też regulację o charakterze bezwzględnie obowiązującym, a dochodzenie zwrotu dotacji pobranych w nadmiernej wysokości nie zostało pozostawione woli stron, tj. beneficjenta i organu. Organ dotujący, w przypadku stwierdzenia, że dotacja została pobrana w nadmiernej wysokości ma obowiązek zastosować procedurę mającą na celu zwrot nadmiernie pobranej dotacji - zgodnie z dyspozycją wynikającą z art. 252 u.f.p. Nie ma przy tym znaczenia (jak zauważył NSA), że stwierdzenie pobrania dotacji w nadmiernej wysokości nastąpiło w związku, czy bez związku z zachowaniem dotowanego (np. poprzez błąd dotującego). Na gruncie bowiem art. 252 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 u.f.p. okoliczność stwierdzenia pobrania dotacji w nadmiernej wysokości ma charakter zobiektywizowany, tj. nie jest zależna od zaistnienia czynników subiektywnych, takich jak np. przyczynienie się dotowanego do wypłacenia mu dotacji bez podstawy prawnej czy też nieprawidłowości w ustaleniu stawki dotacji przez organ (por. wyroki NSA z 26 sierpnia 2025 r., sygn. akt I GSK 213/22; z 9 października 2025 r., sygn. akt I GSK 1121/24). Przepisy te wskazują jedyny dopuszczalny tryb dochodzenia zwrotu nadpłaconej kwoty dotacji.

Źródło: <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/>